

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. június 30.
(OR. en)

11146/23

ECOFIN 671
UEM 205
SOC 497
EMPL 348
COMPET 692
ENV 771
EDUC 284
RECH 316
ENER 407
JAI 917
GENDER 148
ANTIDISCRIM 142
JEUN 186
SAN 423

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	9841/1/23 REV 1
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 616 final
Tárgy:	A TANÁCS AJÁNLÁSA Luxemburg 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Luxemburg 2023. évi stabilitási programját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 616 final bizottsági javaslaton alapuló, a Tanács és az Európai Tanács által megtárgyalt fenti tanácsi ajánlástervezetet.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Luxemburg 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Luxemburg 2023. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre² és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet³, amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: az eszköz), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban az eszköz hozzájárul a gazdasági és inkluzív helyreállításhoz, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások – különösen a zöld és digitális átállás előmozdítását, valamint a tagállamok gazdaságainak reziliensebbé tételét célzó reformok és beruházások – megvalósításához. Közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés ösztönzését, továbbá hozzájárul az Unión belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához is. Az eszköz keretében nyújtott tagállamonkénti maximális pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

- (2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait, amelyek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára összpontosítanak. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Luxemburgot azon tagállamok egyikeként azonosította, amelyeket érinthet az egyensúlyhiány, vagy fennáll annak kockázata, és amelyek vonatkozásában mélyreható felülvizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Luxemburg 2023. évi költségvetés-tervezési javaslatára vonatkozó véleményt is. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2023. május 16-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást⁴ (a továbbiakban: az euroövezetről szóló 2023. évi ajánlás), és 2023. március 13-án az együttes foglalkoztatási jelentést.
- (3) Bár az uniós gazdaságok figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai kontextus továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az Unió határozottan kiáll Ukrajna mellett, az Unió gazdaság- és szociálpolitikai menetrendje arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra és vállalkozásokra egyaránt gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Erős hangsúlyt helyez az Unió versenyképességének és termelékenységének növelésére is.

⁴ A Tanács ajánlása (2023. május 16.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C 180., 2023.5.23., 1. o.).

- (4) A Bizottság 2023. február 1-jén kiadta „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora” című (a továbbiakban: a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv) közleményt. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv célja, hogy fokozza az Unió nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparának versenyképességét, és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja továbbá, hogy támogatóbb környezetet nyújtson az Unió ambiciózus éghajlat-politikai céljainak eléréséhez szükséges, nulla nettó kibocsátási célt szolgáló technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növeléséhez, valamint biztosítsa a releváns kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv négy pilléren alapul: a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a gyorsabb forráshoz jutás, a készségfejlesztés és az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság kiadott egy további közleményt „Az EU hosszú távú versenyképessége: előrettekintés a 2030 utáni időszakra” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve, a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény olyan szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az Unió és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás, megfelelően célzott beruházások és szabályozási intézkedések aktív biztosítására irányulnak. Az alábbi ajánlások segítséget nyújtanak az említett prioritások megvalósításához.
- (5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az eszköz végrehajtásával összhangban alakul. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások mindegyikét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyancsak relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében.

- (6) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵ (a továbbiakban: a REPowerEU-rendelet) célja, hogy fokozatosan és gyorsan megszüntesse az Unió függőségét az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az Unió energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal növelve a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitásokat és az energiahatékonyságot. A REPowerEU-rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében, amelyek segíteni fogják a REPowerEU célkitűzéseinek elérését, új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervben foglaltaknak megfelelően az említett reformok és beruházások hozzá fognak járulni az Unió nulla nettó kibocsátási célt szolgáló ipara versenyképességének fokozásához, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiavonatkozású országspecifikus ajánlásokban foglaltak megvalósításához is. A REPowerEU-rendelet bevezeti a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik szerinti új, energiavonatkozású reformok és beruházások finanszírozása érdekében bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

- (7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt fogadott el, amelyben költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2024-re (a továbbiakban: a 2023. március 8-i közlemény). Ennek célja, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak kidolgozását, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt. A Bizottság emlékeztetett arra, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Szorgalmazta, hogy 2023–2024-ben a költségvetési politikák biztosítsák az adósságszint középtávú fenntarthatóságát, és fenntartható módon fokozzák a potenciális növekedést, valamint felkérte a tagállamokat, hogy a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban határozzák meg, hogy költségvetési terveik hogyan fogják biztosítani a Szerződés által a bruttó hazai termék (GDP) 3 %-ában meghatározott referenciaérték betartását, valamint biztosítani az államadósság hiteles és folyamatos csökkentését, vagy az adósság prudens szinten tartását középtávon. A Bizottság továbbá felkérte a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és vállalkozások energiaársoktól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben újabb energiaár-nyomás miatt a támogatási intézkedések meghosszabbítására volna szükség, a tagállamoknak az ilyen intézkedéseket célzottabban a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra és vállalkozásokra kell alkalmazniuk. A Bizottság közölte, hogy a költségvetési ajánlásokat számszerűsíteni és differenciálni fogják. Emellett – az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló, 2022. november 9-i közleményében javasoltak szerint – a költségvetési ajánlásokat a nettó elsődleges kiadások alapján fogják megfogalmazni. A Bizottság azt ajánlotta, hogy valamennyi tagállam továbbra is védje a nemzeti finanszírozású beruházásokat, és biztosítsa az eszköz és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célok fényében. A Bizottság jelezte, hogy javasolni fogja a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítson hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

- (8) A Bizottság 2023. április 26-án az uniós gazdasági kormányzás szabályainak átfogó reformjára irányuló jogalkotási javaslatokat terjesztett elő. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. Javaslataiban a Bizottság a nemzeti felelősségvállalás fokozására, a keret egyszerűsítésére és a középtávra fektetett nagyobb hangsúlyra törekszik, hatékony és koherensebb végrehajtással kombinálva. Az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló, 2023. március 14-i tanácsi következtetések szerint az a cél, hogy a jogalkotási munka 2023-ban lezáruljon.
- (9) Luxemburg 2021. április 21-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke értelmében a Bizottság – az említett rendelet V. mellékletében meghatározott értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 13-án elfogadta a Luxemburg helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát⁶. A részletek folyósítása a Bizottság által egy olyan határozatnak az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban történő elfogadásától függ, amely rögzíti, hogy Luxemburg kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés feltételezi, hogy a korábbi mérföldkövek és célok teljesítése nem fordult vissza.

⁶ ST 10155/21 INIT; ST 10155/21 ADD 1.

- (10) Luxemburg 2023. április 28-án benyújtotta a 2023. évi nemzeti reformprogramját, 2023. április 27-én pedig a 2023. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két programot együtt értékelték. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram Luxemburnak a helyreállítási és rezilienciaépítési terve megvalósítása terén tett előrehaladásról készített féléves jelentését is tükrözi.
- (11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Luxemburgra vonatkozó 2023. évi országjelentést. Ebben értékelte a Luxemburg által a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért előrehaladást, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Luxemburg általi végrehajtását. Az említett elemzés alapján az országjelentés azonosított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívások tekintetében fennálló hiányosságokat, valamint új és kialakulóban lévő kihívásokat. A jelentés értékelte a Luxemburg által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok végrehajtása terén elért előrehaladást, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért előrehaladást is.

(12) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Luxemburg vonatkozásában mélyreható felülvizsgálatot végzett, és 2023. május 24-én közzétette annak eredményeit. A Bizottság megállapította, hogy Luxemburgban nem áll fenn makrogazdasági egyensúlyhiány. Az utóbbi időben növekedtek a magas lakásárhoz és a háztartások nagy adósságállományához kapcsolódó sebezhetőségek, de úgy tűnik, hogy ezek jelenleg összességében mérsékeltek, és középtávon várhatóan enyhülni fognak. A jelentős népességnövekedés és a jelzáloghitelek költségvetési támogatás által ösztönzött növekedése fokozta a lakáskeresletet, miközben a kínálatot behatárolta az építkezésre rendelkezésre álló földterület korlátozott mértéke és a földfelhalmozás. A lakáskereslet és -kínálat közötti növekvő szakadék a lakásárak erőteljes emelkedéséhez vezetett, ami a lakásárak túlértékelésének és a megfizethetőség romlásának növekvő kockázatával járt. A lakásárak 2022 végén egyértelműen csökkentek, és a lakóingatlan-ügyletek száma meredeken csökkent, mivel a kamatlábak emelkedése miatt megfordult a piac. A lakásárak jelentős korrekciója azonban nem várható, mivel a jövedelmek nem csökkennek, és a kínálat szűkössége várhatóan továbbra is fennmarad. A háztartások adósságállománya a nettó jövedelemhez viszonyítva nagyon magas, és folyamatosan nő, míg a hitelfelvétel 2022 végén némileg visszafogottabbá vált. A háztartások pénzügyi eszközei szintén jelentősek, az eladósodottság a magasabb jövedelem- és vagyonszinteken nő, a bankszektor pedig stabil, ami összességében mérsékli a makroszintű pénzügyi kockázatokat. A lakáskínálat – különösen a leginkább rászorulókat célzó megfizethető és szociális lakások kínálatával történő – bővítését elősegíthetné, ha a területi tervezés folyamatban lévő reformjához további szakpolitikai erőfeszítések társulnának, így például a közelmúltbeli intézkedések, ezen belül a rendelkezésre álló beépíthető területek bővítése érdekében bevezetendő rendszeres adók, elfogadásának és végrehajtásának felgyorsítása és kiemelt kezelése. Az ingatlanbérleti piac hatékonyságát is javítani lehetne. Emellett a jelzáloghitel-kamatok nemrégiben jelentősen megemelt levonhatóságának csökkentése visszafogná a magas lakásárakat fenntartó hitelfelvételi ösztönzőket.

- (13) Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Luxemburg GDP-arányos államháztartási többlete a 2021. évi 0,7 %-ról 2022-ben 0,2 %-ra csökkent, míg a GDP-arányos államadósság kismértékben, a 2021. év végi 24,5 %-ról 2022 végére 24,6 %-ra nőtt.
- (14) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakoroltak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából hozott költségvetési politikai intézkedések. 2022-ben az ilyen költségvetési politikai bevételecsökkentő intézkedések közé tartozott a termékadók csökkentése, amelynek nyomán literenként 7,5 centtel csökkent a benzin, a dízelolaj és a fűtőolaj fogyasztói ára; míg az ilyen költségvetési politikai kiadásnövelő intézkedések közé tartozott az energiaadó-jóváírás bevezetése⁷, az emelkedő energiaárak által érintett vállalkozásoknak nyújtott támogatás és a gázár emelkedésének korlátozása. A Bizottság becslése szerint az említett intézkedések nettó költségvetési költsége 2022-ben a GDP 0,5 %-ára tehető. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségvetési költsége, amely 2022-ben a GDP 0,1 %-ára becsülhető. Ugyanakkor a Covid19-váltsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések becsült költsége a 2021. évi 1,0 %-ról 2022-ben a GDP 0,2 %-ára csökkent.
- (15) A Tanács 2021. június 18-án azt ajánlotta⁸, hogy Luxemburg 2022-ben – többek között az eszköz által biztosított költségvetési impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és tartsa fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.

⁷ A fizetendő adójóváírás meghaladhatja az adókötelezettség mértékét, és a nem adózókat és adózókat egyaránt érinti; ezért a nemzeti számlákban kiadásként jelenik meg (a számlák 2010. évi európai rendszere, 20.167 és 20.168).

⁸ A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Luxemburg 2021. évi stabilitási programját (HL C 304., 2021.7.29., 73. o.).

(16) A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal⁹ a Tanács ajánlásával összhangban 2022-ben támogató volt, és a GDP $-0,9\%$ -ának felelt meg. Luxemburg – a Tanács ajánlásának megfelelően – továbbra is támogatta a helyreállítást az eszközből finanszírozott beruházások révén. Az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP $0,1\%$ -át tették ki (2021-ben a GDP $0,1\%$ -át). A nemzeti finanszírozású beruházások semleges módon járultak hozzá a költségvetési irányvonalhoz¹⁰. Luxemburg tehát a Tanács ajánlásával összhangban fenntartotta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások növekedése $1,3$ százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosított a költségvetési irányvonal számára. Ez a jelentős expanzív hozzájárulás magában foglalta a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése érdekében hozott intézkedések addicionális hatását (a GDP $0,5\%$ -át kitevő nettó költségvetési többletköltség), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségeit (a GDP $0,1\%$ -a). Ezzel egyidejűleg a támogatások, az egyéb folyó kiadások és a folyó termelőfelhasználás szintén hozzájárult (a GDP $0,3\%$ -át kitevő mértékben) a nettó elsődleges folyó kiadások növekedéséhez. Luxemburg tehát nem korlátozta kellő mértékben a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. A nemzeti finanszírozású folyó kiadások jelentős expanzív hozzájárulása csak részben magyarázható az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak kezelését célzó intézkedésekkel, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségével.

⁹ A költségvetési irányvonal – a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de – az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. keretben foglaltakat.

¹⁰ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan $0,4$ százalékpontos restriktív hozzájárulást biztosítottak az „Egyéb tőke-transzferek” csökkenése miatt, amely főként a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben nyújtott vállalkozástámogatás és helyreállítási támogatás (helyreállítási és szolidaritási alap a vállalkozások részére) fokozatos megszüntetéséhez kapcsolódott.

- (17) A 2023. évi stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv kedvezőbb, mint a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ra és az azt követő időszakra. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 2,4 %-kal és 2024-ben 3,8 %-kal nő. Összehasonlításképpen, a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 2023-ban 1,6 %-os, 2024-ben pedig 2,4 %-os reál-GDP-növekedést vetít előre, ami elsősorban annak tudható be, hogy 2023-ban a nettó export, 2024-ben pedig a belső kereslet kisebb mértékben járul hozzá a gazdasági növekedéshez¹¹.
- (18) A 2023. évi stabilitási programjában a kormány arra számít, hogy az államháztartási egyenleg romlani fog, és 2023-ban a GDP-arányos hiány 1,5 % lesz. A 2023. évi romlás főként a magas energiaárakra és inflációra való tekintettel a háztartások és a vállalatok jövedelmének támogatása érdekében hozott további intézkedéseket tükrözi. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2022 végi 24,6 %-ról 2023 végére várhatóan 26,1 %-ra nő. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 1,7 %-ának megfelelő költségvetési hiányt prognosztizál. Ez némileg magasabb, mint a 2023. évi stabilitási programban előre jelzett hiány, főként a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerinti, valamivel alacsonyabb adóbevétel miatt. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése némileg alacsonyabb, 25,9 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2023 végére. A különbség a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzésében 2023-ra vonatkozóan előrevetített magasabb nominális GDP-növekedésnek tudható be.

¹¹ A nominális GDP tekintetében a helyzet kissé eltérő: a 2023. évi stabilitási program 2023-ban 4,7 %-os, 2024-ben pedig 6,0 %-os nominális GDP-növekedést vetít előre, míg a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ra magasabb, 7,1 %-os, 2024-re pedig hasonló, 5,9 %-os rátát vetít előre.

- (19) A 2023. évi államháztartási egyenleget várhatóan továbbra is befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott intézkedések. Ezek részben 2022 óta meghosszabbított intézkedések (különösen: a gázárak emelkedésének korlátozása a háztartásienergia-árakhoz és a hálózati díjakhoz nyújtott támogatással, a villamosenergia-árak stabilizálása a háztartásoknak nyújtott támogatások révén, valamint a vállalkozásokat támogató intézkedések), részben pedig új intézkedések. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési költsége 2023-ban a GDP 1,1 %-ának felel meg¹². A 2023-as intézkedések egy része célzottan a legkiszolgáltatottabb helyzetű háztartásokra vagy vállalkozásokra irányul, azonban a legtöbbjük nem őrzi meg az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ebből adódóan a Tanács 2022. július 12-i ajánlásának¹³ való megfelelés értékelése során figyelembe veendő célzott támogatási intézkedések összegét a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 0,6 %-ára becsüli (szemben a 2022. évi 0,4 %-kal).
- (20) 2022. július 12-i ajánlásában a Tanács azt ajánlotta, hogy Luxemburg 2023-ban hozzon intézkedést annak biztosítására, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal¹⁴, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott ideiglenes és célzott támogatás folytatását. Luxemburnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Luxemburnak azt is ajánlották, hogy fokozza a zöld és digitális átállásra, valamint – a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével – az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, többek között az eszköz és más uniós alapok felhasználásával.

¹² Ez az adat az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatja, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

¹³ A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Luxemburg 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Luxemburg 2022. évi stabilitási programját (HL C 334., 2022.9.1., 128. o.).

¹⁴ A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése alapján Luxemburg esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal méréséhez használnak, nominális értéken 7,8 %-ra tehető.

(21) A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal expanzív lesz (a GDP $-1,5$ %-a), magas inflációs környezetben. 2022-ben a költségvetési irányvonal expanzív volt (a GDP $-0,9$ %-a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP $1,3$ %-ának megfelelő expanzív hozzájárulást biztosít a költségvetési irányvonal számára. A kiadásoknál figyelembe vették, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott célzott támogatási intézkedések költsége a GDP $0,3$ %-ával nő. Következésképpen a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások expanzív hozzájárulása csak részben tudható be az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalatoknak nyújtott célzott támogatásnak. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedését egyéb tényezők mellett a nem természetbeni szociális juttatások, a nem célzott energetikai intézkedésekhez kapcsolódó támogatások, a közszféra béreinek tartós emelése, az uniós költségvetéshez való egyszeri hozzájárulás és a héakulcsok csökkentése határozza meg. Ezért a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások előre jelzett növekedése nincs összhangban a Tanács 2022. július 12-i ajánlásával. Az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP $0,2$ %-át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint $0,1$ százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosítanak a költségvetési irányvonal számára. Ezért Luxemburg addicionális beruházásokat tervez finanszírozni az eszközből és más uniós alapokból, és az előrejelzések szerint fenntartja a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét¹⁵. Terve a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat tartalmaz; ide tartozik például a tömegközlekedés villamosítása, a villamos- és vasúti hálózat fejlesztése, a fotovoltai panelek beszerzését támogató éghajlat- és energiapolitikai alap, a közszolgáltatások digitalizálása és a digitális kommunikáció biztonsága (kvantumtechnológia), amelyeket részben az eszközből és más uniós alapokból finanszíroznak.

¹⁵ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint a GDP tekintetében semleges hozzájárulást biztosítanak.

- (22) A 2023. évi stabilitási program szerint az államháztartási hiány 2024-ben várhatóan a GDP 1,7 %-ára nő. A 2024-es növekedés főként a háztartások és a vállalati bevételek jövedelmének a megugró infláció hatásaival szembeni védelmére irányuló támogatási intézkedések meghosszabbítását tükrözi. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság 2024 végén várhatóan 27,5 %-ra nő. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése a GDP 1,5 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít 2024-ben. Ez némileg alacsonyabb, mint a 2023. évi stabilitási programban előre jelzett hiány, főként a munkavállalói jövedelmeknek és szociális transfereknek a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint valamivel alacsonyabb mértékű növekedése miatt. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 27,0 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére.
- (23) A 2023. évi stabilitási program azzal számol, hogy az energiatámogatási intézkedéseket 2024 végéig meghosszabbítják. A Bizottság jelenlegi feltételezései szerint az energiatámogatási intézkedések nettó költsége 2024-ben a GDP 0,5 %-a lesz¹⁶, szemben a GDP 1,1 %-ával 2023-ban. Az említett becslések azon a feltételezésen alapulnak, hogy az energiaárak nem fognak újból emelkedni. Úgy tűnik, hogy a jelenlegi tervek szerint 2024-ben is érvényben maradó energiatámogatási intézkedések nem irányulnak célzottan a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra vagy vállalkozásokra. Emellett a legtöbbjük nem őrzi meg teljes mértékben az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést.

¹⁶ Az energiaügyi intézkedések bizottsági meghatározása csak az energiaárakat közvetlenül befolyásoló vagy az energiafogyasztáshoz ideiglenes jövedelemtámogatást nyújtó költségvetési intézkedéseket foglalja magában. Az általános inflációval kapcsolatos támogató intézkedések nem minősülnek energiaügyi intézkedésnek, ezért tér el a 2023. évi stabilitási program és a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése az energiatámogatási intézkedések becsült költségvetési költségének vonatkozásában.

- (24) Az 1466/97/EK rendelet értelmében a középtávú költségvetési célkitűzés teljesítése érdekében megfelelő éves javulást kell elérni a strukturális költségvetési egyenlegre vonatkozóan, a GDP 0,5 %-át véve viszonyítási alapul¹⁷. Figyelembe véve a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos megfontolásokat, a Bizottság szerint helyénvaló lenne 2024-ben legalább a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékben javítani a strukturális egyenleget. Egy ilyen javulás biztosítása érdekében – és a Bizottság módszertanával összhangban – a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások¹⁸ növekedése 2024-ben nem haladhatja meg a 4,8 %-ot, amint azt ezen ajánlás is tükrözi. Ugyanakkor a fennmaradó (a Bizottság jelenlegi becslése szerint 2023-ban a GDP 1,1 %-ának megfelelő) energiatámogatási intézkedéseket 2023-ban fokozatosan meg kell szüntetni – ha azt az energiapiaci fejlemények lehetővé teszik, a legkevesbé célzott intézkedésekkel kezdve –, és az ebből eredő megtakarításokat a költségvetési hiány csökkentésére kell felhasználni. A Bizottság becslései szerint ez a nettó elsődleges kiadásoknak a 2024-re ajánlott maximális növekedési mértéknél kisebb mértékű növekedéséhez vezetne. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint azonban a nettó nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nincs összhangban a Tanács 2022. július 12-i ajánlásával. Ha ez megerősítést nyer, helyénvaló lenne 2024-ben a nettó elsődleges kiadások alacsonyabb növekedése.
- (25) Változatlan szakpolitikákat feltételezve, a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások 2024-ben 2,9 %-kal történő növekedését prognosztizálja, amely nem éri el az ajánlott növekedési mértéket.

¹⁷ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikke szintén a GDP több mint 0,5 %-át kitevő kiigazítást ír elő azon tagállamok számára, amelyek a GDP 60 %-a feletti adósságszinttel vagy kifejezett adósságfenntarthatósági kockázattal rendelkeznek.

¹⁸ A nettó elsődleges kiadások a diszkrecionális bevételi intézkedésektől megtisztított, a kamatkidadásokat és a konjunkturális munkanélküliségi kiadásokat figyelmen kívül hagyva számított, nemzeti finanszírozású kiadásokat jelentik.

- (26) A 2023. évi stabilitási program szerint az állami beruházások GDP-arányosan 2023-ban és 2024-ben is stabilan 4,5 %-on maradnak. A 2023. évi stabilitási program olyan reformokat és beruházásokat említ, amelyek várhatóan hozzájárulnak a fenntartható és inkluzív növekedéshez. E reformok és beruházások közé tartoznak az energetikai és digitális átállás előmozdítására irányuló beruházások, amelyek egyben a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét is képezik.
- (27) A 2023. évi stabilitási program felvázolja a 2027-ig tartó középtávú költségvetési pályát. A 2023. évi stabilitási program szerint az államháztartási hiány várhatóan fokozatosan csökken: 2025-ben a GDP 1,0 %-ára, 2026-ban pedig 0,8 %-ára esik vissza, majd 2027-ben enyhe növekedést követően 0,9 % lesz. Ezért az államháztartási hiány a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-a alatt marad. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 27,5 %-ról 2027 végére várhatóan 29,0 %-ra nő.

(28) A demográfiai tendenciák kormányzati kiadásokra gyakorolt hatása az elkövetkező évtizedekben még súlyosabbá válik, mivel az egy munkavállalóra jutó nyugdíjasok száma a népesség előregedése és a nettó migrációs áramlások lassulása miatt várhatóan folyamatosan nőni fog. Szakpolitikai változás hiányában a GDP-arányos nyugdíjkiadások növekedése az Unión belül Luxemburgban lesz az egyik legerőteljesebb: az előrejelzések szerint 2070-ig a jelenlegi arány kétszeresére, mintegy 18 %-ra nő, ami az Unióban a legmagasabb érték. Ez az államadósság jelentős növekedéséhez fog vezetni, ami veszélyezteti az államháztartás fenntarthatóságát. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv nem foglalkozik a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságával. Az említett terv konkrétan nem foglalkozik a korai nyugdíjbavonulási formák és a munkaerőpiac korai elhagyására irányuló pénzügyi ösztönzők negatív hatásaival, ami hozzájárul az idősebb munkavállalók alacsony foglalkoztatási rátájához. A tényleges nyugdíjbavonulási életkor emelése kedvező makrogazdasági hatással járna, és csökkentheti a nyugdíjkiadásokat, mivel a foglalkoztatott idősebb munkavállalók magasabb aránya támogatná a gazdasági növekedést. Az agresszív adótervezés elleni küzdelem alapvető fontosságú az Unióban: i. a vállalkozások közötti verseny torzulásának megakadályozására; ii. az adófizetőkkel szembeni tisztességes bánásmód biztosítására; és iii. az államháztartás védelmére. Luxemburg kis méretű, nyitott gazdaság, amely nagy nemzetközi pénzügyi szektorral rendelkezik: ez jelentős mértékben magyarázza a jelentős pénzmozgásokat. Ezek a folyamatok azonban azt is tükrözik, hogy az országban számos külföldi tulajdonú vállalat van jelen, amelyek részt vesznek a csoporton belüli vállalkozásfinanszírozási tevékenységekben. Különös aggodalomra ad okot, hogy a nem együttműködő országok és területek uniós jegyzékében szereplő országokon kívül nem alkalmaznak forrásadót – vagy ezzel egyenértékű intézkedéseket – az alacsony vagy nulla százalékos adót kivető országokba és területekre irányuló kamat- és jogdíjfizetésekre vonatkozóan¹⁹. A luxemburgi székhelyű vállalatok által a külföldre, harmadik országokba és területekre irányuló kamat- és jogdíjfizetésekre csak kismértékben vagy egyáltalán nem vethető ki adó, ha ezeket a kifizetéseket a kedvezményezett adójogrendszerében nem vagy alacsony szinten adóztatják. Luxemburg tett bizonyos lépéseket az agresszív adótervezés elleni küzdelem terén. Ezek az intézkedések azonban eddig nem voltak elegendőek az adórendszer azon jellemzőinek kezeléséhez, amelyeket a multinacionális vállalatok kihasználhatnak agresszív adótervezés céljából.

¹⁹ A Tanács következtetései az adózási szempontból nem együttműködő országok és területek felülvizsgált európai uniós jegyzékéről (HL C 64., 2023.2.21., 17. o.).

(29) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és az említett rendelet V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Luxemburg helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtása folyamatban van. Luxemburg 2022. december 28-án nyújtotta be az eszköz keretében folyósítandó 20 millió EUR összegű kifizetésre vonatkozó első kifizetési kérelmét, amely a tanácsi végrehajtási határozatban szereplő 26 mérföldkőnek és célnak felel meg. A Bizottság 2023. április 28-án tette közzé kedvező előzetes értékelését. A Tanács jelenleg tárgyalja a kifizetési kérelmet. Az érintett mérföldkövek és célok közé tartozik a „Lakhatási Paktum 2.0” reformjának hatálybalépése, amelynek célja a megfizethető önkormányzati bérlakások kínálatának növelése; a közszféra digitalizálására és a rendkívül biztonságos kommunikáció fejlesztésére irányuló beruházások; a munkaerő továbbképzése a „FutureSkills” program elindításával; valamint a tiszta üzemű gépjárművek beszerzésének reformja. Luxemburg 2022. november 11-én benyújtotta a helyreállítási és rezilienciaépítési tervének módosítását, amelyet a Tanács 2023. január 17-én jóváhagyott. Luxemburnak REPowerEU-fejezetet kell benyújtania, és már döntött arról, hogy a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékból 128,5 millió EUR-t átcsoportosít az eszközbe, ez utóbbi végrehajtásának finanszírozására. Az új REPowerEU-fejezetnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé fogja tenni további reformok és beruházások finanszírozását, támogatva Luxemburg stratégiai célkitűzéseit az energetika és a zöld átállás területén. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint az említett terven túlmutató egyéb gazdasági és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtása szempontjából továbbra is fontos a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek és más releváns érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása az átfogó szakpolitikai menetrend iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

- (30) A Bizottság 2022-ben Luxemburg valamennyi kohéziós politikai programozási dokumentumát jóváhagyta. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezetet is tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel komplementer módon és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Luxemburgban.
- (31) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a kohéziós politikai programok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Luxemburg további kihívásokkal szembesül, ideértve különösen az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát – főként a nyugdíjrendszerből eredően –, az agresszív adótervezést folytató multinacionális vállalatok által használható jogi kiskapukat, a magas lakásárakhoz és a háztartások adósságállományához kapcsolódó sérülékenységet, az oktatási rendszer egyenlőtlenséget súlyosbító hiányosságait, valamint az energiapolitikához és a zöld átálláshoz kapcsolódó problémákat, beleértve a fosszilis tüzelőanyagokról való átállás lehetséges akadályait és a közlekedési hálózattal kapcsolatos problémákat.

(32) A tanulók alapkészségeit és általános teljesítményét jelentős mértékben meghatározza társadalmi-gazdasági és nyelvi háttérük. Az OECD nemzetközi tanulói teljesítméymérése (PISA) szerint a kulcsfontosságú ismeretek és készségek 15 éves korban mért átlagos szintje Luxemburgban jelentősen alacsonyabb az uniós átlagnál. Luxemburgban nagyobb a különbség a kedvezményezett diákok és hátrányos helyzetű társaik között, mint bármely más uniós országban. Az oktatási rendszer nem biztosítja minden tanuló számára az ország munkaerőpiaci igényeinek kielégítéséhez szükséges alapkészségeket. A nemzeti iskolarendszer alapfokú szintjén a szóbeli kommunikációban a luxemburgi nyelvet használják, ugyanakkor a tanulók németül tanulnak olvasni és írni. A francia nyelv kivételével valamennyi tantárgyat németül oktatják. Ez igen nagy nyelvi készségigényt támaszt egy olyan országban, ahol első nyelvként csak minden harmadik tanuló beszél a luxemburgit. A 2018. évi 6,3 %-ról 2022-re 8,2 %-ra nőtt azon 18–24 éves fiatalok aránya, akik felső közép fokú végzettség nélkül hagyták el az oktatási és képzési rendszert. 2022 szeptemberében Luxemburg kísérleti projektet indított négy általános iskola részvételével, amelyekben a tanulók a tanulmányaikat franciául kezdik meg, majd németül folytatják. Ha több iskolára is kiterjesztik, ez a megközelítés segíthetne azon tanulók teljesítményének javításában, akiknek nem a francia az első nyelvük. Luxemburg bővítette a nemzetközi állami iskolák kínálatát is: a 2022/2023-as tanévtől az előkészítőbe járó és általános iskolai tanulók 4 %-a iratkozott be ilyen iskolákba, ahol az oktatás nyelveként az angol, a francia vagy a német nyelv közül választhatnak. Ha az egyetlen fő nyelven történő tanítás lehetőségét az iskolások nagyobb részére terjesztenék ki, az jelentősen javíthatná a tanulók esélyeit arra, hogy jobb tanulási eredményeket érjenek el.

(33) Luxemburg energiarendszerét magas importfüggőség és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés jellemzi. Az ország jelentős nettó energiainportőr. Szinte teljes mértékben a primerenergia-importtól függ: a függőségi ráta 2021-ben 92 %. 2022-ben Luxemburg energiaszerkezetének 69 %-át a kőolaj, 18 %-át a földgáz tette ki, megújuló energiaforrásokból pedig 12 % származott, amely 572 MW kapacitást ért el. Luxemburg nem importál olajat Oroszországból. Gáz tekintetében az Oroszországtól való függés korlátozott, mivel Luxemburg az elfogyasztott gáz közel 100 %-át Norvégiából és Hollandiából importálta Belgiumon és Németországon keresztül haladó vezetéseken. Luxemburg földgázfogyasztása a 2022. augusztus és 2023. március közötti időszakban – az (EU) 2022/1369 tanácsi rendeletben²⁰ meghatározott 15 %-os csökkentési célt meghaladva – 26 %-kal csökkent az előző öt év azonos időszakának átlagos gázfogyasztásához képest. Luxemburg az (EU) 2023/706 tanácsi rendelet²¹ alapján folytathatná a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentésére irányuló erőfeszítéseit.

²⁰ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

²¹ A Tanács (EU) 2023/706 rendelete (2023. március 30.) az (EU) 2022/1369 rendeletnek a gázra vonatkozó keresletcsökkentési intézkedésekkel kapcsolatos keresletcsökkentési időszak meghosszabbítása, valamint az intézkedések végrehajtására vonatkozó jelentéstétel és nyomon követés megerősítése tekintetében történő módosításáról (HL L 93., 2023.3.31., 1. o.).

(34) Luxemburg összekapcsoltsága mind a villamos energia, mind a gáz tekintetében jelentős, ugyanakkor további beruházásokra lesz szüksége ahhoz, hogy felkészüljön a növekvő megújulóenergia-termelésre és villamosenergia-keresletre. Luxemburnak megoldást kell találnia az elégtelen lakáskínálat jelentette kihívásra, miközben teljesíti energia- és éghajlatpolitikai célkitűzéseit. Emellett a meglévő épületállományt is fel kell újítani. A teljes energiamegtakarítási potenciál 20,8 %-ával (GWh-ban kifejezve) a lakásépítési és -felújítási ágazat jelenti a 2030-ra várható kumulatív energiamegtakarítási potenciál második legnagyobb forrását. A lakásállomány mintegy 89 %-ában fosszilis tüzelőanyagokon (fűtőolajon és földgázon) alapuló fűtési rendszereket használnak. E tekintetben az önkormányzatok kulcsszerepet fognak játszani. A közúti forgalmi torlódások terhet rónak a gazdaságra és a környezeti fenntarthatóságra. A közlekedés a kőolajfogyasztás jelentős részét és a teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátás 59 %-át teszi ki, szemben a 2019. évi 24 %-os uniós átlaggal. Bár Luxemburg releváns intézkedéseket fogadott el a fenntartható közlekedés javítása érdekében, további célzottabb beavatkozások jelentősen elősegítenék az olajfüggőség és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentését. Ezt tükrözi Luxemburg nemzeti energia- és klímaterve (NEKT), amely azt a célt tűzi ki, hogy 2030-ra a járműflotta 40 %-a elektromos és hálózatról tölthető járművekből álljon. Luxemburg célul tűzte ki, hogy 2050-re klímasemlegessé váljon. Az elmúlt években jelentős előrehaladást ért el a megújuló energiák terén, de továbbra is a megújuló energiák egyik legalacsonyabb részarányával rendelkező tagállam. Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére, valamint a megújuló energia alkalmazására és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvések további fokozása lesz szükséges ahhoz, hogy Luxemburg el tudja érni a 2030-ra kitűzött energiacélokat, nevezetesen azt, hogy az energia 25 %-át megújuló energiaforrásokból nyerje, és 2007-hez képest 40–44 %-kal csökkentse a végsőenergia-fogyasztást.

- (35) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban és szakmákban – ideértve a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló technológiák gyártását, bevezetését és karbantartását – jelentkező munkaerő- és szakemberhiány szűk keresztmetszeteket hoz létre a klímasemleges gazdaságra való átállás terén. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében az említett intézkedéseknek hozzáférhetőnek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett személyek számára, illetve ágazatokban és régiókban. Jóllehet Luxemburg fokozta a hanyatló és átalakuló ágazatokban dolgozó munkavállalók továbbképzésére és átképzésére irányuló erőfeszítéseit, egyes szakmákban továbbra is munkaerőhiány tapasztalható, ideértve stratégiai vezetőket is. Ez a munkaerőhiány szűk keresztmetszethez vezethet a zöld átállásban és a REPowerEU végrehajtásában.
- (36) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi stabilitási programot, és véleményét²² az 1. ajánlás tükrözi.

²² Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti vélemény.

(37) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta az euroövezeti tagállamoknak, hogy – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy i. megőrizzék az adósság fenntarthatóságát és 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától; célzottabbá tegyék a magas energiaárak hatását enyhítő költségvetési intézkedéseket; valamint mérlegeljék, hogy – az energiaárakra nehezedő nyomás csökkenésével – miként lehetne megfelelő módon leépíteni a támogatásokat; ii. fenntartsák a zöld és a digitális átállás támogatására irányuló közberuházások magas szintjét és ösztönözzék az ilyen célú magánberuházásokat; iii. támogassák a vásárlóerő csökkenését enyhítő bérfejlesztéseket, ugyanakkor korlátozzák az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat; tovább javítsák az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket; valamint fellépjenek a szakemberhiány kezelése érdekében; iv. javítsák az üzleti környezetet és biztosítsák, hogy a vállalkozásoknak nyújtott energiatámogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, az életképes vállalkozásokra irányuljon, és fenntartsa a zöld átállás ösztönzőit; valamint v. megőrizzék a makroszintű pénzügyi stabilitást és nyomon kövessék a kockázatok alakulását, egyúttal folytassák a bankunió kiteljesítésére irányuló munkát. Luxemburg esetében az 1., 2. és 4. ajánlás hozzájárul az euroövezetről szóló 2023. évi ajánlásban szereplő első, második, harmadik, negyedik és ötödik ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Luxemburg 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023-ban és 2024-ben a lehető leghamarabb szüntesse meg a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és a kapcsolódó megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése új vagy meghosszabbított támogatási intézkedéseket tenne szükségessé, biztosítsa, hogy az ilyen támogatási intézkedések célzottan a kiszolgáltatott helyzetű háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, és költségvetési szempontból megfizethetők legyenek, és megőrizték az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

Biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 4,8 %-ra²³ korlátozza.

Tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa az eszközökből származó vissza nem térítendő támogatások és az egyéb uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében.

A prudens középtávú költségvetési pozíció elérése érdekében a 2024 utáni időszakban is folytasson a fokozatos és fenntartható konszolidációra irányuló középtávú költségvetési stratégiát, a magasabb fenntartható növekedést elősegítő beruházásokkal és reformokkal kombinálva.

Csökkentse az ingatlanpiaccal kapcsolatos kockázatokat, különösen a jelzáloghitel-kamatok levonhatóságának csökkentése és a beépíthető területek kínálatának bővítését célzó intézkedések meghozatala révén. Találjon megoldást a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságára, különösen a korai nyugdíjba vonulás korlátozásával és az idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátájának növelésével. Tegyen erőteljesebb lépéseket az agresszív adótervezés hatékony kezelése érdekében, különösen azáltal, hogy biztosítja a külföldre, nulla százalékos, illetve alacsony adót kivető joghatóságokba irányuló kamat- és jogdíjfizetések megfelelő adóztatását.

²³ Ez az összeg becslések szerint 2024 tekintetében a strukturális költségvetési egyenleg legalább 0,3 %-os GDP-arányos éves javulásának felel meg, a (24) preambulumbekzdésben ismertettek szerint.

2. Folytassa a felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervének egyenletes végrehajtását, és gyorsan véglegesítse a REPowerEU-fejezetet annak végrehajtása mielőbbi megkezdése céljából. Folytassa a kohéziós politikai programok gyors végrehajtását, biztosítva a helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel való szoros kiegészítő jellegét és szinergiát.
3. Javítsa az iskolai oktatási rendszer teljesítményét és mozdítsa elő az esélyegyenlőséget valamennyi diák számára, különösen azáltal, hogy az oktatást a hátrányos helyzetű és a különböző nyelvi háttérrel rendelkező diákok igényeihez igazítja.
4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget azáltal, hogy felgyorsítja a megújuló energia alkalmazását, fokozza a villamosenergia-átviteli kapacitást, továbbá megkönnyíti az engedélyezési eljárásokat és az energiahatékonyságba történő beruházásokat mind a lakossági, mind a nem lakossági ágazatokban. Támogassa az önkormányzatokat a megújuló energia – többek között a szélenergia és a fotovoltaikus energia – alkalmazása terén, valamint a távfűtési és távhűtési rendszerekre vonatkozó részletes helyi tervek kidolgozásában. Folytassa a közlekedés villamosításának előmozdítását és a tömegközlekedési hálózatokba és infrastruktúrába való beruházást. Fokozza a zöld átálláshoz szükséges készségek és kompetenciák biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*